

LARRESORO TA BLOK

Larresoro arpegi arpegi Donostiako Aldundiegian Platon eta Sokrate gaitzak artuta 1956 garren urtean egotzen eman nuen itzildariaren ondoren ezagutu nuen. Berak eta lagunak elkarrekin aforatara eramanez ninduten. Afaritan eta gero eskusera erabili genduen gure ikizeta-gai nagusitatz, eskusera ikasten gogor ari baitziran gaitzek. Aien galdera geinik onetarikoa izan ziran: noia esango zenuke erderazko esanaldi uo eskusera? Onetara, beste onetara ta beste askotara esan ditekelaokoa nago ni nuen, beintzat, izaten zan geinuetan nere erantzuna. Euskal-izale sutsu asertzen ziran guziak. Aize orretatik pozaren pozez egon nintzan gog artan gazte oiekin elkar-izketan.

Gerora oietariko batzu ere eskusera idazten asi ziran. Ta Larresoro "LETURIAREN EGUNKARI EZKUTUA" argitarazi zunean, bertako atal bat eman nuen "EUKO-GOGOAN": ain zuzen, Leturiak Jainkoaren bere buruaren eta gizaritatean aurrean erantzukizunik gabe, errotuta bere burua amilerazi zuenokoa, alegia. Asieran bazuen Larresorok euskal-baratzean agertu zanco gutxi bezalako kolorearen sena, besteak beste. Arrezkero, eleak eta bealek banatu ditu Larresorok. Alabaina, buru-belarri lan egiten leiatu da zintzo ta gogor, kirmen eta bero.

Ekinaldi berria sortu-ala, oialako izan-arren, oilarituri ari zan gure Larresoro. Bein "EGAN"-en eman zuten ipuin antzera eri andi baten gertaera negargarria. Ezitut ueste irakurle askok ulertu zuenik. Beiti euskaltzale izandako euskaldun iator bati auxe galdetu nion: dalako idazlan ori irakurri al duzu? Bai. Ta nor da, edo, zein da eri andi ori? nik berriaz galdetu. Eztaikit arean, erantzun zidan ar. Demagun eri ori eskusera dala ta aren sendatzaileak urfia, sandia ta berendia, orain arte eskusera sendatu, biezirazi ta bizkortu naiean ari izan diran euskaltzaleak, ain zuzen. Ta orretara ulertzeko ari-izpia "EUKO-GOGOAN"-tik artutako esanaldi auxe duzu, mataza guzia aritzeko ari-izpia. Atariko ortan eskusera dala-ta ari baita gure aldirikari, naiz-ta berorrek orrelakortik ez aipatu, alegia, non eta zertaz argitaraziank ziran bi lerrotxo aiek. Berrito irakurri-ala, miztoz isosita zetorrela ikusi zuan errotik ar: eta mindurik lotu zan, euskaltzalean burutu-zeinia ikusita.

Andik egunen baturzen buruan etorri zitzaizdan Larresoro bera nere etxera, beste batek lagun egiten ziolari. "Peru Leartzako" argitaraberrria zuen. Ea irakurri nuen ez galde erin zidan, nere iritzia iakin nai zuekeala-ta. Ezetz, emuela irakurri ta irakurteko asmorik ere emuela ta erabaki gogor ori zergatik artu nuen

adierazi nion zabal-zabal. Etzan gau-ta andirik larritu. Itz-beitze eginda eri andi aren ipuinaz iardunean asi giñan. Neuri min ematearen idatzu zuela egotzi nion, neuk bekkarrik urri bainezkan ipuin aren mamia. Gainera, orain artekoan eskusaren alde ain gutxi izan dalarik, guziok eskusera il nairik ari izan gerala esaterik ezitut zuzen eta bidexko irizten. Itzaleak beste batzu izan dira, ta gure etxeokoa ez, besterik baina. Ta besteak ezituz gaitzes-ten, etxeok eta gogo onekoak baizik. Orretara ari izan ginan ezta-baida gorrian. Larresororen beste laganak nere ioera ulertu ta ontzat artzen zuelakoan nengoen, Larresoro ez, ordea. Beraren ikuspegiak ikusten ezituzna zapuztu ta gaitzetsi egiten zuen erabat. Arrandiaka zegoen Larresoro.

Ekinaldi berri artakoe eman zuten aien asmoen berri, gaztelaz ar zuzen. Asieratik emiten aien asmoak onartu, eskusera ta Elizari buruz zabalzen zituzten asmoak, alegia: eskusera eladeratik eta latineratik ezer itzulbearrik ezkenduera, ain zuzen. Europako beste izakera guziek bestetara io dutela esan nion oietako bati. Atal ori taldean lan eginda gero osotu dugu ta zure iritzia erantzun bear gendukealakoan nago, erantzun zidan ar. Elizaren prantzetz apaiz batek egina digu, esan zidan gainera. Alare, ni neue ematorikuzue irizkide, erantzun nion nik. Guk gorriak geurendu nai genituzke gai ortan, gaineratu zidan berak. Zoritzarrez, bestetara gertatu, ordea: gorriak iabetu ekinaldi artaz, alegia.

Orain, berriz, ekinaldi artatik bazterturik dagoen ezkerre, Larresoro bakarrean bakarrik ari dalakoan nago, okerrean ezipanago. Orrela izango baliz, lan oberik egingo luke eskusera eta eskusaren alde nere uestean. Ain zuzen, Andimaren azkenengo saria berak iaso du. Zorionak saskika, Larresoro.

Ori bai, bere burua agnostikotzat eman du "Jakin" aldirikarian. Nork bere buruaren berri daki, inork baino obeki iakin ere: enuke ortan beraren irizkide gertatu nai.

Irakurri berri dizut Larresorok Mirande-tar Ioni-buruz emandako iritzia (Zeruko Argia, 1973-Otsailak 25). Mirande nere lagun eta lankidearen barruko asmoak azaltzea ezta erraz. Aldez egia dio Larresorok, aldez Etzaidek ere bai. Neri beintzat auxe esan zidan Mirandek beinola: poz-pozik irakurri dud zure "Bidalien Eginak". Lapurdi aldean ni Elizaren aurkakoa naizela esango dizute. Ez sinets. Orrelako liburuak eman beartzean, gizon enigenetzat aurren kristau-ikasbide txikia ematen ditugelako nago angio Elizaren eta angio eliz-gizonen aurka.

Orrelako liburuak eman ezkerre, aien aldeko ninteke". Dana dala, gure lagunaren alde otoiutz egiten dut. Bego Iainkoa-ren pakean.

Miranderen eskusera oraingo eskusera baturaren eredu-edo ezartzun du Larresorok. Ortan nago neu ere. Alabaina, ezteun oraingoan mordoiole-rik erabili ark. Ezta ezteun eder irizten ezta onartzen ere emengoesk h erabili bearra, azkenengoz egin zidan gutunean esaten zidanez, guk gure lengo erara idatzi bear oituz genduke beraren iritziz. Enuke ark esana gutxietsi nai izango, gizon agitz ikasi ta bateratzailea izan baitzan gai ortan, gipuzkera osotua erabilirik, Euzko-Gogoa-n ageri denez.

critores euskerikos, 98 garren orri-aldean), orrengandik ietxi bide zue Sarasolak. Egia esan, San Martinek berak zuzendu zuten oker ori geroko geigarrian (Apéndice a escritores euskerikos. Correcciones y adiciones a la primera edición). Sarasolak etzeun San Martinen geigarri ori ezagutzen, nonbait. Bide batez gure San Martinen lakitea ta zeatasuna gorapatu nai ditut benetan: gizon orrek iakintun askoren gaiman gairatu du, nagusi egin zaie.

Erabilikatu iturria zikina gerta dadinean, bertatik iasotako ura ere zikina izan oi da. Orrelako zerbait erantzun zidan Villasantek, neri buruz ere Comillas-en ikasi nuela idatzi baitzuen San Martinek eta orren-

Miranderen olerkiak Larresorok berak baino obeki San Martinek, Sarasolak eta Azurmendik aztertu-ko omen lituzkete. Inor baztertu gabe, oiek baino obeki ez al lituzkete aztertuko Lafittek, Lekuonak, Arruek, Mitxelena-eta?

1950-1960 urteetako euskal-larri-diairi buruz au dio Larresorok: "Bi euskal aldirik eutsi zioten orduan euskaltzaletasunaren garrari: "Euzko Gogoa k Guatemalatik, orain dela gutxi gerotzik eta isil-isilik Arrasatera itzulia den Aita Zaitegi gartsuari esker; eta "Egan"-ek Donostia-tik, eta hau Mitxelena-ri ta Irigarari eskertu bear zaie gehienik". Eskerik asko. Larresoro laguna, zure oroitzapenaren aldera. Aipatzen artzen duzun gure Sarasolak ezaipatu "Euzko-Gogoa"-ren zuzendarior niri izan zanik ezagutzen. Bere "euskal literaturaren historia" deritzan liburuan au dio 132 garren orri-aldean: "Ibifagabebietar Andima (1907-1967), "Euzko-Gogoa" aldirikarriaren zuzendari ta eragile". Ta urrengoko orri-aldean Zaitegi aipatzean, artan ezer egin ezaipatzean aipatzen du: naiz-ta neuk esan, aldirikari orren sortzaile, zuzendari ta eragile apaiz au izan nintzan. Ibi-fagabebietar Andima gure adiskide andiak ezte guzur-bearrrik idazle bezala agertzeko euskal-baratzean. Gainera etzan Andima 1907 garren urtean iaio, 1906 garrenean baizik. Uts berberori dakar San Martinek (Es-

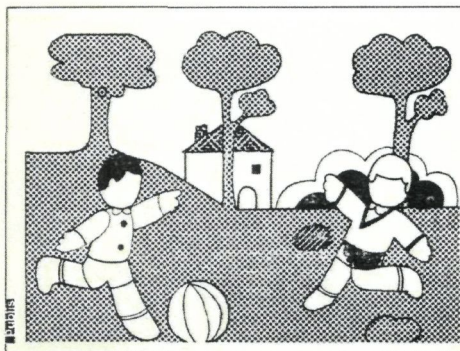
gandik artuta Villasantek (Tesoro breve de las letras hispánicas, volumen VI) mosaico español I. Literatura Vasca, 306 garren orri-aldean). Bazeukaten nori galdetu, ori idatzi baino lein, oraindik bizirik bainago ta lan egiteko gertu. Urteotako euskal-liburuetan Justo Garate gizonik zeatzena utsarte bila asko baliz, uzta odrrrik bilduko luke.

Naturten lengo arira. Aipatzen nuen Larresororen idazlanean, onetara dio gero "Egan"-i buruz. "Egan" geienik Mitxelena-ri ta Irigarari eskertu bear zaie, Larresorok dionez. Eta non uzten duzu Arrue euskaltzale andia? Arrue tarteko gertatu izan ezaipatz, etzuketean beste bieck EGAN-ik egingo ta ezago garai artan. Nori berea, orixe da zuzenbidea; bearz iruroi eskertu bear zaie, nik ueste.

Ezkaitezen bekoki ta biotz estu gerta euskal-baratzean, eta gutxiago norberaren iritziko eztrinanein, besteak beste. "Euzko-gogoa"-n ioera guzietako euskal-idazlearen lanak argitarazi oi nintzen eta pozarren argitarazi ere, baita nere belauneko ta gogaide etziranenak ere: oietariko bospaspei aipatzen ditu Larresoro; ez aztu gero gure aldirikarian eun eta ogeitig gora idazle ta olerkari agertu ziralta.

Izan gaitzen bekoki ta biotz zabal: baita zeatzago ere.

ZAITEGI eta PLAZAOLA-tar IOKIN

GIPUZKUAREN ALDE LANA GOGOTSU EGIN

Gure elburua, Guipuzkuaren alde gogotsu lan egitea da. Gure asmo au, aurrera daramazkigun gure gizarte ekintzak ederki asko

egizatzen dute: ikusi bestela ikasle, azterketa lan, aur eta osasun bearretarako, eta zartzarorako laguntzak.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL DE GUIPUZCOA

